

103233

Avid Fentoft Rind

Letterlatt. papirer

Høyesterettsdom m/Video

Kopi til NVO

I N S T I T U T T F O R N O R S K
O K K U P A S J O N S H I S T O R I E
Postboks 924 Sentrum
0104 Oslo 1

Kontor: Enerhaugpl. 4
B.giro: 6063.05.00926
P.giro: 5 15 02 89
Telefon: 02 190671

Oslo, den 7. MARS 1989.

Forfatter Arvid Hanssen,
9300 FINNSNES.

Vårt institutt er kjent med at De har skrevet en jubileumsbok om Troms Ungdomsfylking og at denne bok skal være trykket i to forskjellige utgaver.

Det er den som inneholder en beretning skrevet av Edvard Ruud som interesserer oss, og vi tillater oss å forespørre om det er mulig å få kjøpe et eksemplar.

Med vennlig hilsen

INSTITUTT FOR NORSK OKKUPASJONSHISTORIE

Knut Baardseth
(Knut Baardseth, formann)

NORGES HØYESTERETT

Den 10. juli 1946 ble av Høyesterett i sak
L.nr. 200 S.nr.53/1946:

Påtalemyndigheten (Aktor: Statsadvokat Aasgaard)

mot

Edvard Jentoft Ruud (Forsvarer: H.r.advokat G. Mellbye)
avsagt

D O M L

Dommer Berger: Ved Trondenes herredsretts dom av 10. november 1945 ble Edvard Jentoft Ruud for forbrytelse mot landssvikanordningens § 3, jfr. § 2 nr. 1 - 4, jfr. straffelovens §§ 86 og 98, dømt til fengsel i 6 måneder, til bot kr.3000.-, til tap av de i landssvikanordningens § 11 nr. 1 - 3 nevnte rettigheter i 10 år, samt til å tåle inndragning av kr.1000.-.

Denne dom har domfelte påanket på grunn av saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen.

Saksforholdet og domfeltes personlige forhold fremgår av herredsrettens domsgrunner.

Domfelte er for det første tiltalt og dømt for at han mottok vervet som ordfører i Trondenes den 14. juli 1944 og fungerte som ordfører til kapitulasjonen. Imidlertid er det ved Høyesteretts dom av 7. november 1945 i sak mot Nils Fuskeland og en rekke senere dommer fastslått at den ting å overta stilling som ordfører i en kommune og virke som sådan ikke i og for seg er en forbrytelse som rammes av straffelovens § 98. Og da det av

dommen i denne sak ikke fremgår at domfelte i sitt virke som ordfører har begått noen forbrytelse, må domfelte forsåvidt frifinnes. Hermed bortfaller også inndragningen av ordførerlønnen.

For det annet er domfelte tiltalt og dømt for sitt forhold til ungdomsbevegelsen, både fordi han den 15. januar 1943 lot seg utnevne til medlem av landsstyret i Noregs Ungdomslag og stod som medlem til kapitulasjonen og fordi han var formann for Troms Ungdomsfylking. Jeg bemerker at tiltalebeslutningen vedrørende disse forhold lider av en viss uklarhet, idet en tilføyelse vedrørende domfeltes forhold til et opprop fra landsstyret både kan oppfattes som en nærmere presiseren av de subjektive straffbarhetsbetingelser, og som en egen tiltalepost. Under prosedyren for Høyesterett har både aktor og forsvarer gitt uttrykk for at de oppfatter den nevnte anførsel i tiltalebeslutningen som en nærmere angivelse av de subjektive straffbarhetsbetingelser, og heri må jeg erklære meg enig. Anførselen er da overflødig i tiltalebeslutningen, og det er ikke nødvendig å drøfte anvendeligheten av straffeprosesslovens § 291 i forhold til den rettelse i tiltalebeslutningen som ble foretatt under hovedforhandlingen for herredsretten.

Det som domfelte da blir å dømme for er at han mottok og beholdt vervene som medlem av landsstyret for Noregs Ungdomslag og som formann for Troms Ungdomsfylking. Herredsretten har forsåvidt dette angår funnet det bevist at Noregs Ungdomslag under den kommissariske ledelse støttet fienden i kampen og bröt ned den norske motstandsfront, at domfelte både som medlem av landsstyret og formann i Troms Ungdomsfylking var med på dette, og at han var seg bevisst at han ytet fienden bistand i råd og dåd og styrket fiendens stilling når han gikk inn for og var med på nyordningen i Noregs Ungdomslag.

- 3 -

Hva straffutmålingen for disse forhold angår, antar jeg at straffen passende kan settes til fengsel i 120 dager som ansees avsonet ved utholdt varetektsfengsel. Jeg har herved på den ene side tatt hensyn til at det var store og betydningsfulle tillitsverv i Noregs Ungdomslag han overtok, på den annen side til at det er opplyst i herredsrettsdommen at han har hjulpet enkelte ungdomslag med å beholde sine ungdomshus og at han tidligere er ustraffet og får et godt skuddsmål. Jeg finner at bötestraffen bør falle bort. Med hensyn til rettighetstapet er jeg enig med herredsretten.

Jeg stemmer for sådan

domsslutning:

Edvard Jentoft Ruud dömmes for forbrytelser mot landssvikanordningens § 3, jfr. § 2 nr. 4, jfr. straffelovens § 86, jfr. § 62, til fengsel i 120 - ett hundre og tyve - dager, som ansees avsonet ved varetektsfengsel, til tap av sin stilling som poståpner og annen offentlig tjeneste han måtte inneha og til tap i 10 - ti - år av de i landssvikanordningens § 11, 1 - 2 nevnte rettigheter.

Han frifinnes for forbrytelse mot landssvikanordningens § 3 jfr. § 2 nr. 1 - 4, jfr. straffelovens § 98, for å ha mottatt vervet og fungert som ordfører i Trondenes.

I saksomkostninger ved herredsretten betaler han 25 - fem og tyve - kroner.

Dommer Evensen: Jeg er i det vesentlige og resultatet enig med førstvoterende.

Dommerne Soelsoth, Larssen og justitiarius Stang: Likeså.

- 4 -

Etter voteringen blir Høyesteretts

domsslutning:

Edvard Jentoft Ruud dømmes for forbrytelser mot landssvikanordningens § 3, jfr. § 2 nr. 4, jfr. straffelovens § 86, jfr. § 62, til fengsel i 120 - ett hundre og tyve - dager, som ansees avsonet ved varetektsfengsel, til tap av sin stilling som poståpner og annen offentlig tjeneste han måtte inneha og til tap i 10 - ti - år av de i landssvikanordningens § 11, 1 - 2 nevnte rettigheter.

Han frifinnes for forbrytelse mot landssvikanordningens § 3 jfr. § 2 nr. 1 - 4, jfr. straffelovens § 98, for å ha mottatt vervet ~~xxx~~ og fungert som ordfører i Trondenes.

I sakskostninger ved herredsretten betaler han 25 - fem og tyve - kroner.

Riktig utskrift:

Hel. Thomsrud
bern.

Elgsnes den 22/1-1990.

Institutt for Norsk okkupasjonshistorie,
O s l o .

Noko De kanskje har interesse for.

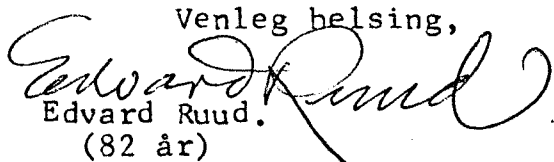
Troms Ungdomsfylking v/ forfatteren Arvid Hanssen. Finnsnes gav ut ifjor ei jubileumsbok for fylkeslaget. Eg gjekk igang - etter oppfordring av Arvød Hanssen og skreiv fylkingens historiekapittel frå krigen - fordi det var eg som var formann for fylkingen og styreslem i Noregs Ungdomslag under krigen, som representant for Hålogaland. Eg var og ordførar i gamle Trøndenes. Men eg var ikkje Ns-medlem. Men eg vart dæmd for landssvik for dette - straffa nedsett til 120 dg. ved høgsterett. Det var varetektstida eg hadde hatt. Ei idiotsak - når eg såg på alle som ikkje vart tiltalt - tyskarbeidarar som verkeleg bygde ut festningsverk og brakkebaroner som vart millionærar på tyskarbeid. De aner ikkje alt det hykleriet som eg såg 1945.

Då boka kom ut og kapitlet mitt vart kjend skreik dei opp dei eg hadde fortalt ærleg om. Og forfatteren vart så redd - at han tok kapitlet ut av boka. Men der ^{var} mange eksemplar seld svart og før forfatteren rakk å tilbakekalle kapitlet frå trykkeriet i Tromsø.

Har De vore borte i denne skitsaka før ?. Eg ber Dykk tilskrive forfatteren Arvid Hanssen, Finnsnes og be om boka med Ruuds kapittel for studium. Han har nok enno av den "ulovlige delen." Fortel meg om De får kapitlet hos han. Ellers skal De få det hos meg. Men eg har hug til å sjå om Arvid Hanssen vil late Dykk få boka som ho var.

Dette er ei sers interessant sak som Instituttet burde ha opplysning om. Eg er den einaste gjenlevande av dei som var i landsstyret for Noregs Ungdomslag under krigen. Eilev Trahaug som var landsleidar døydde no føre jul 1989. Han budde i Oslo. Dei andre er døde lenge før. Kanskje De og kunne ha interesse av rettssaka mot meg - fordi ho er eigenarta i sitt slag. Og eg kom opp som nr. 7 i Hålogaland - då temperaturen og hatet rådde på det verste. Det var ei tid eg aldri kan gløyme. Men eg kom med i heradsstyret og formannskapet etter krigen og var med i mange år. Har mange utmerkelser etter krigen: Elias Blix-prisen frå Universitetet i Oslo overlevert av prof. Mæhle, Troms fylkes inetiativpris, Harstads kulturpris. 1. pris i Landstevling i NRK middagsstunden viser og stev. Diplom frå Festspela i Bergen og festspel i Dalarne i Sverige og mykje meire. *Det siste frå 6. Divisjon i desbr. 1989.*
La meg høyre frå Dykk.

Venleg helsing,

Edvard Ruud.
(82 år)

Ropi til INO

I N S T I T U T T F O R N O R S K
O K K U P A S J O N S H I S T O R I E
Postboks 924 Sentrum
0104 Oslo 1

Kontor: Enerhaugpl. 4
B.giro: 6063.05.00926
P.giro: 5 15 02 89
Telefon: 02 190671

Oslo, den 7. mars 1990.

Statsstipendiat
Edvard Ruud,
Elgsnes,
9422 AUN/HARSTAD.

Mange takk for Deres brev av 22/1-d.å. med mange interessante vedlegg. Jeg kan bare beklage at De har måttet vente så lenge på svar fra oss. Gjøremålene er mange og tiden går så fort... Da det oversendte materiale er meget interessant, har vi latt det gå litt på omgang hos noen av de som er tilknyttet INO's kontor.

Jeg har idag skrevet til Arvid Hanssen og forspurt om det er mulig å få kjøpe et eksemplar av den første utgaven. De vil få beskjed dersom dette skulle by på problemer.

Det er ganske oppsiktsvekkende at De er blitt straffet for landssvik til tross for at De ikke har vært medlem av NS. Det var jo slik at man kunne ha gjort nesten hva som helst hvis man bare ikke var medlem.

Jeg kjenner ikke til at INO har hatt føling med denne saken tidligere. Vi synes dette er så interessant at vi gjerne vil ha tilsendt hele saken - slik som De tilbyr. Hos oss blir dette tatt vel vare på og oppbevart slik at ettertiden kan se hva man, i 1945, stelte i stand mot skikkelige mennesker. Deres dom har vel sammenheng med at De kom opp tidlig - man eide ikke magemål den første tid. Videre har man vel godt ut fra at De var medlem. Når De så først hadde sittet inne måtte De få en dom på minst det som var avsonet. Slik var det dengang. Det forundrer meg at en så liten sak/dom kunne komme frem for høyesterett. Det var meget vanskelig å få en sak dit. Antagelig må dette komme av at man fryktet for at man var i ferd med å dømme en som ikke var medlem...

Det er synd at Trahaug er død. Jeg kjente ham ikke særlig godt, men har inntrykk av at han var en meget bra mann.

Det ser ut til at interessen for INO er økende. Det kommer mange forespørsler fra yngre mennesker og det lover jo godt.

Med vennlig hilsen

INSTITUTT FOR NORSK OKKUPASJONSHISTORIE

Knut Baardseth
(Knut Baardseth, formann)

HAR DU MOT

Har du mot til å gå imot avgrunns juv
på høgfjell i haustnatta svarte,
når det uler av vind og ulvehyl
når tvilen fyller ditt hjarte?

Har du mot til å ride ei kjølbordsnatt
der mo aleine på vraket,
når landet er duld og livet radt,
med dauden stir siste taket?

Har du mot til å gå imot bøygen du ser,
som vil køyve din framgangsvilje?
Har du mot, sjølv om vonbrot og sakn du ber
å trø manndig på framtids tilje?

Har du vilje og mot til å gjere ditt verk
i truskap med inste dragnad,
når tusener djevlar og helvets herk
med hemnhug vil herja din lagnad?

Har du mot til å gå etter livsvegen fram
der mennesker bjeffer og biter,
med ulvehjarte i engleham
dei grisk i kvar livståga sliter?

Du har kall, du har mot - til å take ein strid
mot alt det som livsviljen tarer,
så hemnhug og hatet i redsle seg vrid
når sanninga sigeren berer.

Så stemna då fram under friske vind,
midt mellom blindskjer og bår;
du har vilje og vit og du veit at du vinn
når sanninga båten din fører.

Tak vare på gneisten du fekk i din barm,
av evelivsmakter deg gjeve,
til å stille hugverk og lækje harm
så livet blir verdt til å leve.

*Skrevet i fengselet 1945
av meg! Eddmund*

Edvard Ruud har også være en produktiv dikter og sanger. Vi tar her med tre dikt.

Fattig

Eg vil helst vere fattig
men eige eit mål
legge godviljen til og
mitt brannvarme hjarta
i livsens offerskal.

Offentleg refs

Offentleg refs - ka er det
når hatet som svekk avlar hat -
ovund for noka den eine har -
og ikkje den andre fekk -
det var det - det var det -
som skov tanken din flat
du beinast mot helvete gjekk.

Mange seg stasar med store ord;
døm han - spött han i auga
han der han er kje vår bror
bind han åt pelen ved kyrkjedør
slik som dei gjorde gladeleg før
gjev han slag av reim over ryggen
rop i trudom: Helvetes styggen.

Det skaparen gav deg utanom massen
idear han skjenkte på veg til terassen
der du gav til andre i gleden og sul
nokre hylla deg, andre pipte deg ut
bar du meiningssmøt på taktfaste steg
vart du elska og hata dess meir
om du ofra deg sjølv - på din veg.

Blodmetta jord

Jorda er metta av skuldlaust blod
krigsguden herjar i verda -
Og den som likvel vil vera god
fell nådeløst saman på ferda.

Kor er kulturen vi talte om
i store og festlege stunder -
No veit vi at desse orda var tom -
og løgn når det gode gjeng under.

Fridomsrus

Sjå dei går til rettargang
som til Golgata med sang
svartbrent jord i åndsens rike
hat og blodgir utan like
hemn i fridoms folkesinn --
er det mål for den som vinn...

Krossen brend i helvets flamme
hossiannarop - det samme
himmeldraumar overskygd er
ut av Satans åndehær
"Hemn er rett, som Herrens bønn
samd er hopen - satans sønn.

"Du er Herre, du kan slå han -
du som aldri før fekk nå han."
Krist er gløymd og grunnen brest
blodhemn herjar som ein pest -
Hosianna - judaskvad --
følg din bror til rettarstad.

Iså boka i Tron. Ungdærf.

Minnesmerke for minne
i våpenhuset i Hans Egedes Minne
på Egedesnes. Utskrevet av
prof. Dr. theol. John B. Hyggren
Gåve til Kirke her!

Tor Kvinge

SHILL.

Vi takkar Edv. Ruud og hans menn!

— Eg har ikkje noko personleg kjenskap til u. l. «Elgen» og dei som står i brodden der, dertil er eg for langt borte frå dei bygde- ne, men etter å ha lese meldinga i «Midnattsol» om vigslafesten av det nye huset, kjenner eg trong til å sende ein velmeint takk til Edv. Ruud og hans menn. Det er eit storverk dei har gjort. At eit lag på 10 medlem- mer reiser sitt eige hus, til og med utan større skuld, det hen-

Så var det «Solhov»s tårn å underhalde. Songkoret — mu- sikklaget og leikarringen. Det var fest til fullnad. Det var den mest storstilte bygdestemna i fyl- ket dette året. På Lundenes må det bli bygdestemne kvart år. «Solhov» har noko å gi bygda og grendene. Dit skulde ungdom frå andre grender stemne for å finne tru på det frilynde ung- domsarbeidet og finne at det er veldige resultat ein kan nå der ånd og arbeid står i så harmo- nisk samanheng som der. Der sat 80-åringen ved sida av 20- åringen og lydde — og gledde seg(jubla og var med.

Det er prov på åndsaning og høg folkekultur. Og det har ul. «Solhov» makta å meisle ut.

Meldar.

der ikkje kvar dag. Vi som pyn- tar trøyekragen vår med den gule pila på raud botn, vi har grunn til glede oss over slike meldingar, same kva kant av lan- det dei kjem frå. Det syner kva eit lite lag kan greida når der er vilje og tiltaksmot. Kva nyttar det vel om eit lag har 60-70 med- lemmer, dersom dei fleste går i laget for å sjangle halvfulle med i dansen etter dragspeltonar. I våre dager har vi av og til set at somme lag har dansa seg halvt eller heilt i hel, og somme har di- for vore inne på den tanken at runddans burde heilt ut or la- ga. Andre derimot er redde at eit slikt vedtak vilde føre til ei stør- re avskaling på sjølve lagsflok- ken. Og at det vart økonomisk tap for laga. Men eg har aldri en- no høyrte gjete eit lag som har greidd skulda si ved hjelp av dragspel og runddans, og eg tvil- lar på om det nokongong hen- der. Og eg meiner det var betre med ein liten aktiv lagsflokk, enn ein stor flokk som dansa seg til avgrunns. Norsk songdans er den beste form for ungdomsmo- ro og høver godt inn i det an- dre lagsarbeidet.

I takk og vyrdnad tek vi hat- ten av for Edv. Ruud og hans menn. Hadde vi slike ungdomar i kvar bygd, skulde det ikkje sjå- ille ut. Namnet Edv. Ruud kjen- ner eg godt, både frå hans fine

han Jonatan Persa hadde tårna med notbruket sitt i Nisevika. — Han Jonatan Persa var kjend notbas langsetter heile kysten. Og ein utkoka skjemte- gauk var han og, endå han alt var bra op i åra komen. —

Det var eit smalt sund som førte inn til Nisevika. Og ytsi i i sundet hadde altså bruket tår- na. — Det var tidleg på hausten og tolleg lyst både natt og dag. —

Millom «nothundane» var ein kar som heitte Abel. Han var vel slik bortåt tretti år, og hadde alle sine levedager vore halden for å vere ein halvtomsing ber- re. Men kor det no var eller ikkje var, så hadde han no ein kjær- rast inni Storsvika. Og første kvel den dei låg med lossementet i Ni- sevik-sundet, tok han lettbåten og rodde iland og gjekk til Stor- vika i vitjing til kjærasten sin. —

No vilde dei hane karane nytte høvet og gjere han ei dugeleg prette. Og så rodde dei iland og festa ein kane i kvar skott på lettbåten. Den eine parten kvei- la dei fint ihop attom nokre svæ- re steinar, og hin kane rodde dei tversover sundet. Årane tok dei utav lettbåten og med seg om- bord. — I den tida dei venta han attende tok tre karar post på kvar sie av sundet, gøymt attom svære steinar. — No kunde berre friaren kome. —

dikt og anna tilskot i den nynors- ke pressa. Når han no står som førar for u. l. «Elgen» så veit vi laget går i rett leid.

Med vyrdsam helsing
Svein Hovet.

Hallingdal.

tversov
sjølv i
godt å
tru på
kunde
kare ka
eldprøve
ten var
Abel vi
med de
ripa dr
len og k
Abel so
kvem»
blenken
se sjøer
gaul me
ikkje t
fekke b
han ko
den i h
var. Ha
bomma
heksa
ging r
han il
båten
trolpa
ingen
var g
forko
at b
då lå
just
til å
då f
vilde
ker
skul
så li
stan
over
ma.
av l
seg
for

L a g s n y t t .

U.l. «Enighet», Valanhamn hadde søndag 3. november skipa til ein enkel minnefest for dei som fall i krigen.

Lærar Peder Valan heldt ein gild og hjartevarm minnetale. Elles var det opplesing ved Peter Valan og Selmer Garden. samsong og orgelspel ved Asm. Haugstrand og Peter Valan.

Alle framkomte hadde mat med seg, men fekk kaffi fritt. Frammøtet var bra, og tilstellinga i alle måter vellukka.

Ein minnekveld.

Ul. «Elgen» hadde søndag den 10-11-40 skipa til ein sers vellukka minnekveld for dei falne norske soldatane. Festen vart halden på huset, som festnemnda hadde pynta serskild for dette høvet. Borda vart sett fram i ein stor kross-formasjon og dukka med nasjonalfargane. Kring talarstolen hang det norske flagget, innhylla i sørgjeflor, og jamvel veggene synte dei tre fargane i sorg.

Formannen åpna festen med ein manande og gripande tale om det norske flagget. Etter at fedrelandssalma var sunge, heldt ein av lagslemene minnetalen for kvelden. Dei som blei att der oppe i fjella, har gjeve oss ei ny kraft og ei ny tru på Noregs framtid, og minnet dei- ra skal bere oss vidare fram. —

Ein personleg minnetale vart og halden.

Medan festlyden sat til bords, fortalde ein av lagsflokkene om den norske soldatanda, slik ho synte seg der ute ved fronten. Det var ikkje hatet som sermerkte ho, men det kameratsle-

ge sambandet og den faste viljen til å halde ut i striden for land og folk.

Ein annan ungdom som og hadde vore med i krigen, skildra lagnaden at den siste falne norske soldaten på Bjørnefjell. Den vesle improviserte talen vart sagt fram varmt og kjenslerikt. Som eit siste ledd i programmet vart nokre tablåer synt fram, sjølv sagt innafør råma, slik ein hadde tenkt ho.

Samkoma vart avslutta med «Ja, vi elsker» som lagsflokkene song medan alle reiste seg.

Inga fagning eller støy var den kvelden, berre ei stille, djup ro. Alle samkoma bar i seg sjølv dåmen av ei stor og sorg.

Ein vakker kveld, og ein rik kveld.

E.

Minnekveld for dei faldne

vart halden i ul. «Framhug» søndag 10. nov. — Den fastsette dagen, søndag 3. nov., høvde det ikkje.

Mange av dei eldre i grenda i ser gamle lagsfolk — hadde fylgt oppmodinga og var møtt fram. Form. Terje Hansen, bad møtelyden velkomen og heldt minnetale over to av lagsmedlemene som var bortkomne ved krigsforlis nyleg. — Møtelyden reiste seg under minnetala. Der etter vart det sagt fram eit minnekvad. Så spela Sigv. Christensen på fele «Andante funebre» av Johan Svendsen med orgelakkompagnement av Terje Hansen. S. Christensen deklamerte så diktet «Gud signe Noregs land.» I tala for dagen tok lagsformannen møtelyden med på

en: Fuglefjell, til å emsetja eit syner underlege og serlyg synar makt instinktet

Det ser då me einskilde ærfuglar annan grunn går nercira og stel eg det. Sa snart ein dei vanlege fem e kan ein trygt gå andre er tjuvegode

Desse tjuveria i tid før ruginga sk det er fugl som litt romsleg etter det veit vi ikkje. berre om kleptomke.)

Den tjuvvorne æ ein kveldstur i ma framom næraste og er grannefugler gar ho vidare, stil og veit likesom il vil. Men finn ho s fuglen er borte, le djupt ned på egga, skulle vere heime Ja, ho briskar seg legg ho seg på den på den andre sida.

ferd i Fridtjof Na

Elles var det mu song av Dagrun Ha Christensen. Terje kompagnerte. Det ret til ul. «Framh mannskvertett sytt korsong. Tilslutt l stensen folk omå s i helg og kvardag, ke. Songen skulle føre oss over tunge ter nokre sluttord ste møtelyden seg c signe Noregs land.»

Ting, Mido

Andfjorden

Når Andfjorden blikkar ei sommarnatt
med gullglans nordover hav
ei stille susing eg høyrer radt
og tidt ho meg sollengten gav. /

Når Andfjorden vrir seg ein vinterdag
vetlaus i villaste larm
då kjenner eg hjarta med friske slag
bankar vildt i min barn. --

Om hausten når månen strår gullbruveg
og glitrar på fjord og fjell
då nynner eg stilt, då tenkjer eg:
Anei, slik ein fager kveld ---

Om våren når friskt ein solgangsvind
pustar himmelen klår
då løfter eg hugen mot høgste tind
og bivrar i lengting sår ---

Når fjorden ligg still og omåbåra bliot
slikkar innatt mot strand -
då rørest ein streng i hjarta mitt
og lågar ein ungdomsbrand. --

Ja, nattsola skein over vogga mi
inn i vår stovekrå -
og Andfjorden blå frå tid til tid
eg leika med båten på --

Og når stundom eg vida for
vanka på villan veg
lokka og kalla min eigen fjord
heimatt med sjumils steg ---

Såleis har Andfjorden vogga seg inn
djupt i mi barnesjel -
og enno han syng meg i sjel og i sinn
og gjer meg hugvarn og sál.

lægedistrikt for land og Astafjord?

Leslege Haagenrud har vært i anledning av Trondenes leggeslik at Skånland og Astafjord blir eget distrikt. Samtidig er han legeboligen som er oppføring på Skånland. Ingen til boligen er utført itekt. Bjørhovde og godkjent sarkitekten og departementet arbeides med grunnarbeid. I delingen av distriktslege og oppføringen av lege er saker som Skånland ferlag har kjempet fram.

Sjakk og kort

FTBALLKAMP mellom Ving Trømsøklubb her i Harstad ble vel 1000 kroner som er til Norsk Folkehjelp til for trengende fangers påle.

MOT UDENGTE kommer jent opp for lagretten her i id. Den tar til mandag 2. ber. Lagretten begynner i novbr. og første sak blir fethi.

EKKE SMASAKER får poliadig til behandling. Vi nevden siste tid tyveri av ski, ling for uriktig tildeling av visning, underslag av militormotorykket, av 100 kr. og bærverk av en gutte i G. sfjord, tyveri av en t med kker fra et av byens en.

I POLITI skal etableres for nesleira. En politikomsta a Hammerfest blir sjef for m som skal sortere under politimester.

KONVENSION vedrørende nordisk arbeidsmarked blir ram for den svenske rike høst. Forutsetningen er at slutter seg til. Loven inneat borgere i et land skal ta arbeid i et annet uten li arbeidstillatelse.

I BATALJONER skal settes 0. desember på Setermoen. en og Narvik.

E KOMMUNIKASJONER. Salangen» er nå kommet til il Harstad og går til verk-

Ruud avslo kallelsen som ordfører i 1940, men tok ved i 1944.

Torsdag var Edvard Ruud, Elgnes for herredsretten. Der møtte ca. 15 vitner og mange tilhørere, så saka var nok omfattet med stor interesse.

Ruud er tiltalt for at han lot seg oppnevne til ordfører i Trondenes og fungerte til kapitulasjonen. Han gjorde seg derfor, etter aktors påstand, skyldig i et alvorlig brudd på statsforfatningen, og han hadde vist positiv innstilling til NS selv om han ikke hadde vært medlem. Videre lot han seg utnevne til medlem av styret i Noregs Ungdomslag og formann i Troms Ungdomsfylking etter at formannen Eidnes gikk av som protest mot nazifiseringen av ungdomslaga. Han hadde distribuert opprop om å danne hæravdelinger mot bolsjevismen, d.v.s. Sovjet som var en med Norge alliert nasjon.

Tilt. forklarte at da «ordfører» Aune ble arrestert smekket herredstingmedlemmene om hva de skulle gjøre og han bemerket da at han var villig til å være varaordfører dersom Lunde ble ordfører. Det gikk rykter om at Lars Grønlie skulle bli ordfører og funksjonærene truet da med å legge ned arbeidet. Dette ville bli en katastrofe, mente tilt. Sekretær Mathisen hadde under konferanse med fylkesmannen nevnt tilt. som ordfører. Tilt. syntet det var «klis-sent» å si det, men fylkesmann Bull hadde sagt at for ham spilte ikke partiomsynet så meget inn, men hederligheten framforalt.

Han ble en vakker dag arrestert av tyskerne sikket for spionasje. Han visste ikke noe av før tyskerne åpnet fengselsdøra og sa vær sågod gå, og overta arbeidet som ordfører i Trondenes. 14 dager etter ble han oppnevnt.

Tilt. hadde bl. a rådført seg med Alvær som var ordfører og stortingsmann om å delta i fylkestingforhandlingene i 1942 og var blitt tilrådd å delta. Han innrømmet at under behandling i herredstinget hadde han engang taft avgjørelse mot herredstingets flertall. Forsvaret dokumenterte skriv fra Olsson av 1940 hvori Ruud oppfordres å bli medlem av NS, og overta ordførerstillingen for å være med på nyordningen som skal gjennomføres i kommunen. Dette hadde tilt. svart nei til.

Av tiltaltes videre forklaringer

fotografier med tilt. og tyske offiserer, men Ruud påstod det var polakker, og nektet ellers å forklare seg. Ang. et telegram som ble sendt til «Føreren» i Aunes ordf-tid forklarte tilt. at hvis det var nødvendig å forklare seg for galleriet og pressen så kunne han fortelle at han bare hadde hilst Aune med å oversette det til Nynorska.

Det ble videre dokumentert at tilt. hadde underskrevet skriv med «Mit Germanischer Gruss» og som «Jugendführer» for Nord-Norwegen og videre med «Heil und Sieg». Han hadde anmodet en leiklærerinne til å lage leikarring for NS til et Hålogstømne i Målselv. Det var inga synd å la NS. lære folkedanser. Tilt. hadde forsøkt gjennom pressesjefen å få igang igjen ungdomsbladet «Midnattsol», men de fikk ikke papirkvote. Om sin forbinnelse med tyskerne sa han at heile batteriet tok inn hos ham og det ble etter hvert nesten ikke plass for ham selv.

På spørsmål om hva som dreiv ham til å ta formannsvervet i Troms Ungdomsfylking sa han at det var egentlig en to-delt årsak, det ytre tildriv og den indre kallelse. Han hevdet å ha arbeidet for å berge ungdomshusa som tilhørte forskjellige lag. Om ungdomslagets politiske innstilling sa han at for var de fleste venstreorientert, men etterhvert som de sosiale tilhøva endret seg ble de mere arbeiderorientert, men etter lovene skulle laga være unpolitiske.

Første vitnet var Johs. Eidnes, tidligere formann i Troms Ungdomslag som forklarte at i 1942 ble han tilskrevet om han ville gå inn for den nye tid men svarte nei og ba seg strøket av laget for ikke å støtte nazifiseringa. Ruud ble oppnevnt og hadde gjort framlegg til nytt styre. Han mente tilt. måtte være fullt merksam på at det var skiedd en endring i styringsforma for laga. Parolen var at arbeidet skulle legges ned mest mulig. Ruud hadde vanskelig for å få kontakt med laga etter dette, men vitnet kunne ikke peke på konkrete tilfelle av forsøk fra Ruud på å nazifisere laga. Lagets midler var ikke misbrukt.

Aktor la ned påstand om fengselstraff i 1 år, 5000 kr. i bot, inndragning av ordførerlønn kr. 1890 minus skatt. Taø av statsborgelige rettigheter 1-4 i 10 år og 5-9 i 5 år

s
po
pr.
tas
reg
no
Se

fo
mi
ve

s

re
ra
de
48
m
de

D

o

o

o

o

o

o

o

NRK-dokumentasjon 1988.

2. "Belysende" intervjue i NrK Tromsø v/ frilanser Sv. Ingebrigtsen, Harstad, etter oppfordring av Tromsø, opplyser han. Her gjengitt etter bandopptak av heile intervjuet. Bandet har eg fått!

Arvid: "Ja det er jo slik at advokat Steinar Iversen i Harstad, på vegner av Sivert Eidnes har forlangt at den artikkelen som Edv Ruud hadde skrevet, skulle takes ut. Min lodd har jo vært i denne sammenhengen å skrive ei bok eller først og fremst å samle protokollstoff - fra gamle protokoller, gamle brev og dessuten få tak i artikkelstoff - og sy det sammen til ei bok som vi skulle ha ut i høst - og eg ser det då apsolutt ikke som min oppgave å ~~gjøre~~ jobbe med den konflikten som nu er kommet opp, å stoppe boka har eg rett til. Vi har allerede nytt opplag av boka grei og foreligg i fleste bokhandlar over helga.

Ingebrigtsen: "Men, Arvid Hanssen, når dokker ~~nu~~ nu trekke denne artikkelen tilbake, betyr ~~ikkedetta~~ ikke det at man kan få en ytterlige forsterkning av tvil om sannheten i Ruuds artikkel?"

Arvid Hanssen:

"Ja, det finn eg jo vanskelig å besvare med et Ja eller Nei. Som eg sei, så er min oppgave å få ut boka. Og slik som situasjonen ligg an så er det det som er det viktigaste. Å gå inn på desse enkelte spørsmåla som det er reist tvil om, vil jo vere en svært vanskelig afære å gjøre det. Her ligg en heil haug med gamle protokolla og dokumenta og gamle brev, til grunnlag for ~~detta~~ alt detta, så det er ei sak eg ikkje kan svare på, ~~staa~~ på ståanes fot."

Ingebr.

Det ble altså et forlik i denne saka. T.U. ønsker ro og fordragelighet etter den siste tids avvisskriverier hvor uttalelser har vært mange og sterke.

Holen: (med kun desse ord.)

"Nytt liv i nazistrid. Delte meninger om Ruuds historieverdi. Natziststoff må fjernes."

Ingebrigtsen:

I korte trekk så går saka ut på at medlemmer av T.U. nedla sine verv i krigsårene etter oppfordring fra Noregs Ungdomslag. Ruud fulgte ikke oppfordringen å legge ned verv i organisasjonen - mens nasistene regjerte i Norge. Men sa, Ja til nasismen om å lede T.U.. I tillegg sa Ruud Ja til å overta ordførerjobben i sin hjemkommune etter at daværende ordfører ble sendt til tysk fangenskap. (Han var NS. Merkn E.R.)

Det er altså kapitlet i jubileumsboka "Fylkingen i krigsåra" som er stridens kjerne. Ruud ble bedt av forfatter Arvid Hanssen om å skrive denne historia. Og gamle ungdomslagsfolk har ~~har~~ reagert sterkt på Ruud si framstilling.

De 17 sidene er en etterprosedyre mot dommen i høgsterett hvor Ruud ble dømt til 120 dages fengsel for unasjonal holdning? (Kor står det?) Ruud skriver hånsk om rettsaken - også om personer som vitnet mot han. Samtidig prøver han å rettferdiggjøre de handlinger han ble dømt for. Dette sier en av vetteranene i T.U. Olav Åsegg.

De som imidlertid har reagert sterkest er etterkommere av en annen veteran i N.U og T.U., nemlig Johannes Eidnes. De mener at det oser av personlig hat det Ruud har skrevet om han. De mener også at det som er skrevet, bærer preg av at Eidnes for med løgn i sin vitneforklaring mot Ruud. Derfor ville etterkommerne få stanset boka, om de så gikk rettens veg.

Her forteller Asbjørn Eidnes om hvorfor det var så viktig at Ruuds artikkel ikke kom på trykk: "Ja, eg synes igrunnen ikkje at dette kapitlet hadde nokka off. interesse. Det er helt tydelig en etterprosedyre fra Ruud si side i ei sak som er avgjort ved Høgsterett.

Ingebrigtsen spør:

Men meiner du, at det ikkje har noka historisk verdi for T.U.

Eidnes: "Ja, det meiner eg så apsolutt. Det som kunne hatt verdi hadde vore å ha eit par eldre ungdomslagsfolk som dreiv illegalt ~~arbeid~~ ungdomsarbeid under krigen, late dei fortelle korleis det var å drive dette arbeidet.

Ka hadde Asbjørn Eidnes med dette i gjerd?

ark 2- Intervjuprosedyre i NRK.

Ingebrigtsen: "Nasifiserte Ruud ungdomsarbeidet her i distriktet ?

Asbjørn Eidnes: "Nei, det kan eg ikkje sei. Men det var jo kje det det var snakk om. Men han gjekk offisielt inn for eit arbeid som var leda av det nasistiske styret i Noregs Ungdomslag.

Ingebrigtsen:

Familien har jo og reagert på uttalelser som Ruud kommer med om Johs Eidnes og hans vitneforklaringer da under oppgjøret etter krigen - og er disse også ukorekt ? -

Asbj. Eidnes: "Ja, nu vil ikkje eg - kort og godt uttale meg om detaljer - når det kapitlet er tatt ut av boka, så eksisterer det ikkje lenger. Men eg oppfatta dette som eit tema som egentlig ikkje kan diskuterast i detalj. i og med at det er ute av boka."

Ingebrigtsen: (fortsetter nu med Ruud)

Edvard Ruud - det du har skrevet om J. Eidnes - mener du sjøll at det er ærekrenkende overfor personer ?

Ruud svarer: "Det er berre tull, det der der. Det er berre tull å snakke om ærekrenkende. Eg har aldri ærekrenka eit menneske i mi tid. Men eg har kun skrevet det som var sant, etter det som eg både minntes - og det som ligg føre gjennom dokumenter - Og Arvid Hanssen er jo ein som eigentlig har gått veldig på meg, at eg skulle skrive. Men han har og gått gjennom papira i høgsterett, i herredsrett og politietterforskningane, og er vel den einaste i Noreg, trur eg, - å kunne sei - med full vissheit, som virkelig har gått igjennom mi retssak."

Ingebrigtsen: (spør Ruud)

"Hvordan føles det nu at familien Eidnes ripe opp i denne saka og prøve å få stoppa det du har skrevet om T. Ungdomsfylking ?

Ruud svarar: "Det er vel den første og einaste boka i Nord Norge som ~~blir~~ blir stoppa og dessuten revidert.. Eg vil nu sei det, ærleg talt, at dersom dei skulle ta ut det kapitlet - så mässe boka ei fyldig historie. Når dei sei at det er mi personlige historie - så er jo mi personlige historie mykje, mykje meire - og dessuten: eg har jo ikkje fortelt alt, for det ville eg ikkje gjere!"

Ingebrigtsen: Men en annen ting. Korles er det nu når det blåses liv i det dette - og du blir beskyldt for å vere nasist - med store typa i dagspressa ?

Ruud svarar: "Ja, du veit det er ~~den~~ jo den fanskapen som går igjen i folket,"

Ingebrigtsen: "Var du nokken gong betenkt då du skreiv den artikkelen ?

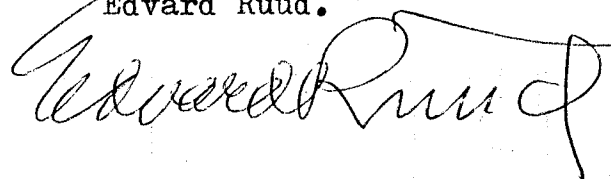
Ruud svarar. "Det var jo veldig lenge før eg svarte Ja. Men eg sette meg til - og eg har hatt veldig mykje arbeid - for eg måtte jo gå gjennom heile rettssaka mi - berre for det, og det er jo ikkje alltid så hyggelig.

Kunne nemne ein annan ting. Når dei f.eks. hevda at eg ville Eidnes nokka galt, er det heilt feilaktig.

Kunne nemne tilslutt, at Eidnes mange år etter krigen arrangerte et møte mellom oss i Harstad. Eg veit ikkje om familien veit det. Og vi møttes med handtak og skildest med handtak.

Eg har skrive nøaktig etter bandopptaket frå intervjuet.
Bandet har eg oppbevart betryggande.

Edvard Ruud.

HÅLØYGLANDET

Håløylandet — det er kje å dolje —
Det ligg som eit favntak ved Ishavs strand —
Hit kom så mangt eit festglad folje —
vart fjætra og hugtatt ved nattsolbrand.

Håløylandet ved Nordhavs strender —
Landet med fjell og hav —
Aldri såg du vel slike grender —
Signa med månedlang solblank dag.

Slik låg dette landet — i tusenc ætter —
glodde i berg under høgsommar netter —
Vekte til lengt i vårt grønnæme sinn —
Gav oss ei aning av makter som rådde —
utoymd — men formrikt — frå utgamle tider —
Drog oss på utfærd — mot ukjende vidder —
sette oss mål til manndoms verk.

Men såg du det — landet i vintermørke —
Når tungalda bryt over fæll og flu —
og snøstormen jagar i vetlaus styrke —
Då driv ikkje smil over kinn — må du tru —

Såg du kan hende Lofotveggen —
I sommarnatts under — eit alveland —
Men såg du Vestfjorden brei —
med vinterstorm over tind og hel —
Kjøllbordsnatt: Havet i stormfros og jettejag —
Mannerop — sukk etter dag.
Båt driv mot land —
Utan mannskap og høvedmann.

Og ute ved strender i einbolte grender —
ein strandstein — ei stua — ei stø med ein båt.
Storfældt er livet i kvardags hende —
I ryggtak med dauden når Gud er attåt.

Men og mellom fjellrad — ligg bygder breide —
Med åker — med eng og med skog over heide —
Med malmfjell og foss — med fiskerik fjord —
Stort og rikt — ligg landet her nord

HAR DU MOT?

Har du mot til å gå imot avgrunns juv
på høgfjell i haustnatta svarte,
når det uler av vind og ulvehyl
og når tvilen fyller ditt hjarte?

Har du mot til å ride ei kjølbordsnatt
der mo åleine på vraket, —
når landet er duld og livet radt
med dauden stir siste taket?

Har du mot til å gå imot bøygen du ser,
som vil køyve din framgangsvilje.
Har du mot, sjølv om vonbrot og sakn du ber
å trø manndig på framtids tilje.

Har du vilje og mot til å gjere ditt verk
i truskap med inste dragnad, —
når tusener djevlar og helvets herk
med hemnhug vil herja din lagnad.

Har du mot til å gå etter livsvegen fram
der mennesker bjeffer og biter, —
med ulvehjarte i engleham
dei grisk i kvar livståga sliter.

Du har kall, du har mot — til å take ein strid
mot alt det som livsviljen tærer;
så hemnhug og hatet i redsle seg vrid
når sanninga sigeren berer.

Så stemna då fram under friske vind,
midt mellom blindskjer og bår;
du har vilje og vit og du veit at du vinn
når sanninga båten din fører.

Tak vare på gneisten du fekk i din barm,
av evelivsmakter deg gjeve, —
til å stille hugverk og lækje harm
så livet blir verdt til å leve.

Edvard Ruud

Nette skrevet i fængslet 1945.

Edvard Ruud har også vore en produktiv dikter og sanger. Vi tar her med tre dikt.

Fattig

Eg vil helst vere fattig
men eige eit mål
legge godviljen til og
mitt brannvarme hjarta
i livsens offerskål.

Blodmetta jord

Jorda er metta av skuldlaust blod
krigsguden herjar i verda -
Og den som likvel vil vera god
fell nådelaust saman på ferda.

Kor er kulturen vi talte om
i store og festlege stunder -
No veit vi at desse orda var tom -
og løgn, når det gode gjeng under.

Offentleg refs

Offentleg refs - ka er det
når hatet som svell avlar hat -
ovund for noka den eine har -
og ikkje den andre fekk -
det var det - det var det -
som skov tanken din flat
du beinast mot helvete gjekk.

Mange seg stasar med store ord:
døm han - spøtt han i auga
han der han er kje vår bror
bind han åt pelen ved kyrkjedor
slik som dei gjorde gladeleg før
gjev han slag av reim over ryggen
rop i trudom: Helvetes styggen.

Det skaparen gav deg utanom massen
idear han skjenkte på veg til terassen
der du gav til andre i gleda og sut
nokre hylla deg, andre pipte deg ut
bar du meiningsmot på taktfaste steg
vart du elska og hata dess meir
om du ofra deg sjølv - på din veg.

Hemn i rus.

Sjå dei går til rettargang
som til Golgata - med sang -
svartbrent jord i åndsens rike
hemn og blodgir utan like -
hat i fridoms folkesinn -
er det mål for dei som vinn ?

Krossen brend i helvets flamme -
hossiannarop det samme -
himmeldraummar overskygd er
ut av satans åndehær -
"Hemn er rett som Herrens bønn."
samd er hopen - satans sønn. --

"Du er herre, du kan slå han -
du som aldri før fekk nå han!"
Krist er gløymd og grunnen brøst -
blodhemn herjar som ein pest -
Hossianna - hyklarkvad -
følg din bror til rettarstad. --

Det frie ord.

Der ropar eit tomrom
det ingen fekk se -
før friord vart basta og bende
slik kan det nok stundom
i triger seg te -
når ordvegen svingar i lende. -

Men friord er ordet
som passar for den
som opent går vegen til ende
mens hatet kan sprute
igjen og igjen -
frå dei som kje framparpet kjende.

Her gjeld det for meg
og her gjeld det og deg
om framvarpet du ville gjeste
når friord vart knebla
på friboren veg --
vart usanning lest som det beste. --

HAR DU MOT

Har du mot til å gå imot avgrunns juv
på høgfjell i haustnatta svarte,
når det uler av vind og ulvehyl
når tvilen fyller ditt hjerte?

Har du mot til å ride ei kjølbordsnatt
der mo aleine på vraket,
når landet er duld og livet radt
med dauden stir siste taket?

Har du mot til å gå imot bøygen du ser,
som vil køyve din framgangsvilje?
Har du mot, sjølv om vonbrot og sakn du ber
å trø manndig på framtids tilje?

Har du vilje og mot til å gjere ditt verk
i truskap med inste dragnad,
når tusener djevar og helvets herk
med hemnhug vil herja din lagnad?

Har du mot til å gå etter livsvegen fram
der mennesker bjeffer og biter,
med ulvehjarte i engleham
dei grisk i kvar livståga sliter?

Du har kall, du har mot - til å take ein strid
mot alt det som livsviljen tærer,
så hemnhug og hatet i redsle seg vrid
når sanninga sigeren berer.

Så stemma då fram under friske vind,
midt mellom blindskjer og bår,
du har vilje og vit og du veit at du vinn
når sanninga båten din fører.

Tak vare på gneisten du fekk i din barm,
av evelivsmakter deg gjeve,
til å stille hugverk og lækje harm
så livet blir verdt til å leve.

ER

Edvard Ruud har i åra etter krigen hatt ei lang rekke stillingsverv. I heimkommunen sin var han med i kommunestyret i 12 år, i tillegg med i skolestyret, ligningsnemda og mange andre styrer, nemnder og råd. Det er likevel som kulturarbeider Ruud har blitt mest kjent. Som sanger og iolker av nordnorske folketonar har han vunnet seg en plass i musikkhistoria. I boka Femti år med norsk folkemusikk omtaler Rolf Myklebust hans innsats på dette området som «et rivende livsverk». Blant anna har han sunget inn 180 folketonar for NRK. Men Edvard Ruud har også vore mykje opptatt av målreisning (formann Hålogaland Malkontor og Troms fylkesmålslag), folkeminne- og slektsgranskning, museumsarbeid og innsamling av gamle stadnamn i Troms. Om eldre nordnorske forfattere har han skrevet en mengde artikler og holdt foredrag og kåserier. Han har tatt opp ideen og samla inn pengar

til minnesmerker for M. B. Landstad, Peter Eberg og Lars Berg. (Av andre minnesmerker som Edvard Ruud har gått i bresjen for å få reist, kan nemnes bautastein for den første ordføreren i Trondenes, «general» Normann, bystebauta los Anders Holte, relieff Søren Sakkariassen - første kolbryteren på Svalbard, relieff Hans Egede og Gjertrud Rask på fleire steder i Norge og Julianehåp og Godthåp på Grønland). Det største minnesmerket er imidlertid kapellet «Hans Egedes Minne» på Elgsnes ved Harstad. Dette reiste han i 50-åra og gjenreiste etter brannen i 80-åra. I samme kapellet har han virka som organist, kjerkefjener og omviser for turistar fra inn- og utland.

Edvard Ruud blei statsstipendiat/kulturstipendiat fra 1974. Han har vore mykje på reisefot som foredragsholder, kåsør og folkesanger. I utlandet har han opptrådt på så ulike steder som Reykjavik, Godthåp og Jerusalem. Kåserier og konserter har han ellers holdt i folkeakademier, i lag og foreninger og ved festspillene i Nord-Norge og festspillene i Bergen (Håkonshallen), dessuten i mange kjerker rundt om i Norge og i andre land. Innimellom har han rukket å skrive en mengde dikt, gi ut eventyrsamlinga «Det mørke landet» og LP-plata «Bara ho bryter så vide».

Han har medvirka i fleire TV-program og en mengde radioprogram. Hans arbeid for soldatene har innbrakt han militærskjold fra Asegarden, fra Libanon, Troms Landforsvar og Sjøforsvaret! Troms fylke har tildelt han Initiativprisen.

Det er blitt mykje heder og omtale også fra andre hold. Som eksempel kan nemnes at han i 1980 blei tildelt Blix-prisen. (Opplysninger om Edvard Ruud og hans virke kan en finne i boker som For Noreg og Ivar Aasen av Kjell Venås, Troms Fylke v/Jan Kristoffersen, Femti år med norsk folkemusikk av Rolf Myklebust og Karl Erik Hurr av Ivar Alver).

Tilknytninga til den frilynte ungdomsrørsla har han aldri mista heilt - enda han ikkje har ønska å vere medlem. Men som taler har han kommet når han er blitt bedt - han har vore stemmetaler i Nordland ungdomsfylking og på Noregs Ungdomslags stjerne i Tromsø.

Arvid Hauken
Fra Arvid Haukens bok, fatt ut! høles, kapp.

PÅSKE

Du veit om dei krossmerkte hender
og ropet: " Det er fullbrakt! "
Men når du frå krossen deg vender
du ser det som aldri blir sagt.-

No slynger dei ordet kring krossen
og ropar ut Jesu namn -
Med kjole og krage står presten
og preikar om frelsarfamn.-

Dei ropar ut Kristus i verda -
og syng han i salme og kor : -
" Elsk nesten din først på ferda."
Men kven er vår neste - og bror?-

Dei hengte Kristus på krossen
og kasta lodd om hans klær-
Verda vart kald og frossen
og enno ho frossen er.-

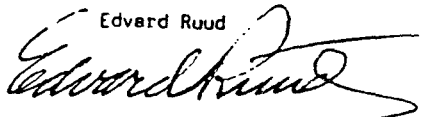
Han ropte til far sin i himlen:
" Forbarm deg, tilgjev mitt folk!"
Men under stod folkesvimlen -
og hånste Guds sanningstolk.-

Men mellom dei kloke ved merket -
i folkehopen stod der ei mar,-
ho er symbolet, det sterke
av Kristi kjærleik på jord.-

Ho stod der i arbeidsklede
fattig, sliten og arm -
ho gret når dei andre hødde -
Guds kjærleik ho bar i sin barm.

Og visare ord er aldri blitt sagt -
at utan elske, ofre og gi -
livet er fånytt, vi er fortapt.
Står du til rest? No stunda er di. -

Edvard Ruud

God påske 1988.

ER

Håløylandet

Håløylandet - det er kje å dölje
Det ligg som eit favntak ved Ishavs strand
Hit kom så mangt eit festglad følje
vart fjatra og hugtatt ved nattsolbrann.

Håløylandet ved Nordhavs strender
Landet med fjell og hav
Aldri såg du vel slike grender
Signa med månedlang solblank dag.

Slik låg dette landet - i tusene etter
glødde i berg under høgsommarnetter
Vekte til langt i vårt grønnar sinn
Gav oss ei aning av makter som rådde
utøymd - men formrikt - frå utgamle tider
Drog oss på utferd - mot ukjende vidder
sette oss mål til manndoms verk.

Men såg du det - landet i vintermørke
Når tungalda bryt bryt over fall og flu
og snøstormen jagar i vetlaus styrke
Då driv ikkje smil over kinn - må du tru.

Såg du kan hende Lofotveggen
i sommarnatts under - eit alveland
Men såg du Vestfjorden brei
med vinterstorm over tind og hei
Kjøllbordsnatt: Havet i stormfros og jettejag
Mannerop - sukk etter dag.
Båt driv mot land -
Utan mannskap og høvedsmann.

Og ute ved strender i einbølte grender
ein strandstein - ei stua - ei stø med ein båt.
Storfeldt er livet i kvardagshende
I ryggtag med dauden når Gud er attåt.

Men og mellom fjellrad - ligg bygger breide
Med åker - med eng og med skog over heide
Med malmfjell og foss - med fiskerik fjord
Stort og rikt - ligg landet her nord.

Ljos og tru

Femn inn ljaset over dagen -
det gjev vokster i livshagen -
liv av ljøs og ljøs til kveik
ljøs er makt vi alle trengjer
tru ber fram på kvite vengjer.

Helge
R. R.